

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1 20, z dostavljanjem na dom K 1 50; s pošto celoletno K 20 —, polletno K 10 —, četrtletno K 5 —, mesečno K 1 70. Za inozemstvo celoletno K 30 —.

Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Frančiškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 303.

Kdaj bo konec italijansko-turske vojne.

Že dolgo se nisimo pečali z italijansko-turško vojno drugače kot v brzojavah, ker cela stvar je že začela presedati vsem, vojna se vleče kot morska kača, ne zgodi se nič samo semtertja pride kako poročilo o kaki bitki, o zavzetju kake vasi, vsak dan pa poročilo o kaki neznatni praski.

Vtihnili so italijanski slivospevi in tudi Turki so postali malobesedni, dolgo so molčali kot grob, sedaj pa zopet razglajajo iz Carigrada službeno, da se hoče boriti Turčija za ohranitev svoje suverenitete nad Tripolitanijo z vso odločnostjo in vztrajnostjo.

To bi lahko pomenilo, da Turčija niti sedaj še noče odienjati niti za las od svojega prvotnega stališča, lahko se pa ta izjava razlaga tudi kot nekaka — retrada, ker Turčija lahko tudi ohrani suvereniteto nad Tripolitanijo in vendar deželo tudi izgubi.

Italija je bila tudi v začetku pripravljena priznati Turčiji suvereniteto nad Tripolitanijo, ali čem dalje je trvela vojna, tem manje se je govorilo o eventualnosti sklepanja miru, ker so doživljali Italijani v Tripolitaniji same nevespehe in so začeli Turki upati, da morda vseeno ohranijo Tripolitanijo za sebe, Italijani so pa čakali, da dosežejo najprej kake večje vojne vspehe, da bi imeli pri eventualnih pogajanjih bolj položaj.

Sedaj so začeli Italijani resno in odločno prodirati proti notranjosti Tripolitanijske in so zavzeli že več dosti važnih postojank. V puščavi se vršijo neprestano spopadi, Turki in Arabci se umikajo, Italijani jih pa zasledujejo in prodirajo vedno globlje proti jugu.

V Carigradu vedo dobro, da se turške čete v Tripolitaniji, četudi jih podpirajo arabski prostovoljci, ne bodo mogle dolgo upirati veliki italijanski ekspedicijski armadi in zato je opravljeno upanje, da postane vprašanje sklepanja miru prav kmalu aktualno, ker drugače skoraj biti ne more.

Za Turčijo je tem boljše, čem prej se sklene mir. Ako se bo Turčija upirala Italiji do skrajnosti in bo ta primorana z orožjem v roki osvojiti Tripolitanijo, — bo hotela o kaki turški suvereniteti niti slišati več, ker bi bilo tudi nespametno od nje, da bi poroče sprejemala, ko jih lahko — diktira. Sedaj bi pa bila Italija gotovo še pripravljena skleniti za Turčijo primeren mir, ker Italija bi gotovo rajše priznala tudi sultanovo suvereniteto nad Tripolitanijo, ki bi bila takointako samo formalna kakor pa da bi nadaljevala vojno, ki veliko stane, v kateri se preljuje preveč krvi in radi dardanelskega spora med Turčijo in Rusijo.

Sedaj se je angleški kralj že vrnil v svojo prestolnico in tudi dardanelski spor je — odgoden, četudi ne definitivno končan, Italija bo sedaj gotovo poskušala prisiliti Turčijo na mir v Evropi, ker v Afriki je tako kmalu ne bo mogla prisiliti na to. V zvezi s tem so tudi glasovi o blokadi albanskega pristanišča Drač, po italijanskem vojnem brodogradu z Dunaja sicer odlo-

čno dementirajo te glasove, ali tem dementijem ni posebno veliko verjeti, ker so se že večkrat pokazali za neverodostojne in nezanesljive. Dementiran je bil tudi napad italijanskega vojnega brodogradu na »Martho Washington« in napad se je vendar izvršil, kakor to potrjuje sam kapitan tega parnika »Austro-Amerikane«.

Novo leto se bliža in Italijani hočejo okoli novega leta razširiti svojo vojno akcijo na evropsko-turška tla. Turčija bi dobro storila, ako bi odnehala še predno se to zgodi.

Vsekakor postaja italijansko-turški konflikt zopet aktualen, on zadobiva nove oblike, t. j. on približuje se svojemu koncu, ali pa se še poveča, v katerem slučaju bo tudi prej končan kakor bi bil, ako bi ostal lokaliziran na Tripolitanijsko.

Ljubljansko sodišče brez praktikantov.

V slovenskem naprednem časopisu se je že parkrat konstatiralo dejstvo, da v okrožju graškega nadsodišča ne sprejemajo več slovenskih pravnikov v sodno službo. V zadnjem času pa so ti glasovi utihnili, najbrž pod vtisom jezikovnih ekscesov deželno sodnega predsednika. In morda so bili ti ekscesi obenem dobro premišljen maneuver uprave, vzporeden v namenu, prikriti slovenski javnosti še hujša nasilja, ki se dogajajo dan za dnem na naših sodiščih in ki groze uničiti slovenski sodni naraščaj.

Kajti v zadnjem letu se je dosledno uveljavljalo načelo, da se slovenski pravnik ne sme sprejeti v sodno službo, tako da je koncem tega leta na ljubljanskem sodišču 20 odvetniških kandidatov in le 2 reci dva sodna praktikanta. Slednja imata oba že okoli deset mesecev prakse in bosta v najkrajšem času imenovana za avskultanta, tako da bo ljubljansko sodišče s svojimi ogromnimi posli brez sodnih praktikantov.

To dejstvo je tem krivičnejše, če se pomisli, da je bilo na ljubljanskem sodišču navadno 10 do 14 in še več praktikantov. Poleg tega je treba pibiti, da čaka na ljubljanskem sodišču 8 slovenskih juristov na sprejem v sodno službo in sicer čaka eden že nad 9 mesecev, 2 čakata že nad 8 mesecev, 2 nad 6 mesecev in 3 nad 5 mesecev. Med tem ko ti slovenski juristi — kot »začasni« odvetniški kandidati — čakajo, pa sprejema nemško-nacionalna sodna uprava pri sodiščih v Gradcu, Mariboru, Celju Celovcu in Ljubnu nemške praktikante, ki bodo seveda vsi odvetniški kandidati pred čakajočimi slovenskimi »začasnimi« odvetniškimi kandidati dasi so napravili mnogo pozneje potrebne izpite.

Nemški praktikantje se torej naravnost prijavijo v sodno službo, slovenski juristi pa se zaradi njihove sprejeme se škandalozno dolgo zadržujejo, odjeda se jim celo leto sodne prakse in povzroča se jim s tem materialna škoda, katera slovenske reflektante, ki navadno nimajo premoženja, gmotno ubija. Dokazano je, da slovenski pravnik, ki je že pred osmini meseci vložil prošnjo, da bi ga sprejeli h kateremukoli sodišču v okrožju graškega nadsodišča, še danes čaka samo zaradi tega, ker je Slovenec, med tem ko je bilo od tedaj že več Nemcev sprejetih.

Namen tega postopanja je jasen. Uničiti hočejo slovenski sodni naraščaj.

Številno slovenskih juristov je veselo naraščalo. Če so v prejšnjem času transportirali slovenskega sodnika iz Sp. Štajerskega na Kranjsko, so se merodajni faktorji sklicevali, češ da ri slovenskih petentov in da morajo uradniški kontingent za Kranjsko spopolnjevati s sloven-

skimi uradniki iz Štajerskega. Seveda so izpraznjeno mesto na Štajerskem takoj zasedli nemški uradniki.

Danes se sodna uprava ne more več sklicevati, da ni slovenskih petentov in prisiljena je, kar jo seveda strašno jezi, odkrito in javno pokazati, da je njen premišljen načrt in namen, Slovence s sodišča pregnati. Kajti s tem, da slovenskih pravnikov sploh ne sprejemajo ali pa jih pustijo čakati po celo leto, jih prisilijo, da si poiščejo drug poklic. Tako sodna uprava dosega, da se število slovenskih sodnih uradnikov manjša in število Nemcev rase. Mesto, da bi sprejela n. pr. slovenskega petenta v Ljubljani, sprejme Nemca v Celju, ki ga potem importira na Kranjsko kot sodnika. Tako se germanizirajo sodišča na Štajerskem in Kranjskem.

Luknja, ki nastane, ker ne sprejemajo Slovencev, v uradniškem kontingentu za Kranjsko se zamaši z nemškimi kurzovci iz nemških spodnještajerskih knezd. Luknja, ki nastane vsled tega eksporta na Štajerskem se spet zamaši s kurzovci, katerih ima sodna uprava vedno dovolj v rezervi.

Da je spiritus agens te zarote proti slovenskemu sodnemu naraščaju nemški Volkssrat, ni treba posebej omenjati. Binder, predsednik nemškega Volkssrata, spremlja Elsnerja na sodišče ob polu 10. uri dopoldne in ob polu 4. uri popoldne. Binder živahno razlaga tendence nemškega dranga, Elsner verno posluša in udano sprejema instrukcije nemškega šovinista. S temi instrukcijami se pelje Elsner v Gradec, kjer on razlaga in Pittreich posluša in izvršuje tako kakor hoče gospoda v kazini.

To zločinsko postopanje odgovornih faktorjev pa je je mogoče, ker slovenski narod še nikdar ni imel takih lumpov za poslance kot so »možje« S. L. S. Da se ne zamerijo Kranjski hranilnici in da rešijo Kregarja in Štefeta iz rok pravice, si ne upajo črhiti besedice o grozodejstvih na sodiščih. Ampak to je poglavje zase, in obdelati ga bo treba posebej.

Iz slovenskih krajev.

Iz Velkih Poljan pri Ortnoku. Drago »Jutro«! Minulo je že nekaj časa, odkar je imel Vaš list mir pred nami. Toda sedaj, ko so se tu na Velkih Poljanah vršile volitve, se je zopet kar nehote ponudila prilika oziroma smo takorekoč primorani, da vsaj nekoliko zve javnost, kako so se vendar vršile pri nas občinske volitve. Primorani smo dalje tudi, da vsaj samo prav povrhu pohvalimo trud našega dušnega pastirčarja, Antona Lavrenčiča, župnika in nekdanjega cirkniskega kaplana. Saj se vendar spodobilo, da se takemu izvrstnemu agitiranju javno izreče zahvala za ves trud, ki ga je pokazal za časa volitev. Ako bi knezoško vse natanko vedel, tedaj bi ga gotovo sem osebno obiskal in mu izrekel najtoplejšo hvalo za njegovo požrtvovalnost. Čim bolj se je bližal dan volitve tembolj se je g. Tonček trudil in agitiral. Dan pred volitvijo je obiskal, oziroma posetil pol ure oddaljene vasi in tam skoro gotovo piskal neizkušeni kmetom na srce. Po večjih vaseh je prirejal shode, po manjših je delal po posete in prigovarjal, da backi slišijo vsi v eno šalo. Res ima ta Poljanski Anton čudne lastnosti. Ka-

dar gre za agitacijo tedaj hodi »zu Fuss«, sicer pa pusti zapreči »nobel ekvipažo« Matije Andolška. Tu se vidi da naš Anton za blagor — ljudstva vse žrtvuje. Ko bi se ne bal prehlajenja, morda bi bil bos agitiral, da bi imel večjo zaslugo pri knezoškofo. Ta naš župnik si bo res pridobil mnogo zaslug za Velke Poljane. Da se bodo tudi naši potomci spominjali njegovih zaslug, zato smo sklenili, da na vsak način postavimo v cerkev nov altar, namreč altar Sv. Antona. Dolgo smo že »gruntali« s kom bi našemu vrlemu župniku ustregli za njegove trudapolne agitacije, in naposled se je sklenilo, da hočemo prej ko mogoče postaviti altar njegovega patrona — Sv. Antona. Dal Bog, da bi kmalu stal, na Poljanah nov altar! — Postavi Tone nam altarček — za zdavnaj že nabrani denarček.

Iz Opatije. (Ustanovni občni zbor »Slovenskega izobraževalnega in podpornega društva za Volosko-Opatijski okraj«). Ker je slavno c. kr. namestništvo v Trstu potrdilo pravila, predložena po pripravljalnem odboru, vršil se bode ustanovni občni zbor »Slov. izobr. in podp. društva za Volosko-Opatijski okraj« v soboto dne 20. januarja 1912 v prostorih restavracije »Maglica« ob polu 9. uri zvečer. Z veseljem moramo vzkliti, »Vendar enkrat«! Namen društva bode podpiranje in izobraževanje članov s čitanjem knjig in časopisov, s prirejevanjem javnih predavanj in konverzacijskih večerov, na katerih se bode govorilo, pelo, deklamiralo, predavalo in predstavljalo v kateremkoli slovenskem jeziku. Vsak redni član bode plačal majhne tedenske prispevke, katere bo določil občni zbor, a dobil bo v slučaju bolezni in opravičene potrebe, primerno podporo; v slučaju smrti pa njegovi dediči K 100 za pogreb, če pa teh ne bo mu pa prekrbno društvo dostojen pogreb. Ustanovniki plačajo enkrat za vselej K 50. Slovenci in Slovenke, stanujoči v Voloski-Opatiji pristopite k društvu do zadnjega in pokažite s tem, da ste vredni sinovi in hčere matere Slovenije. To Slovensko društvo naj nam bode domače ognjišče, naj nam bode oči in mati v tujini, h katerim se bomo lahko zatekli v sili in potrebi. To društvo naj nam bode »Matica«, okoli katere se zbira moč kar pridne in marljive bučelice. Zavedajmo se, da smo tudi mi člani naroda, ki ima popolno pravico boriti se za svoj obstanek in svoj napredek. Združeni pomagali bomo eden drugemu, a pomagali bomo tudi obstanu in napredku našega naroda. Slovenci in Slovenke! Zapišite si dobro v spomin 20. januarij 1912, da ja ne bode kdo manikal tega dne na ustanovnem občnem zboru, na katerem se naloži temeljni kamen »Slov. izobr. in podp. društva za Volosko-Opatijski okraj« ker ta kamen se bo moral položiti tako trdo in temeljito, da se hiša v obliki društva ne bo mogla porušiti nikdar. Na svidenje! —r.

DNEVNE VESTI.

Vzoren katehet in božji namestnik. Rimski »dohtar« Nace Cobau, stolni vikar, katehet na učiteljsku voditelj »Marijine družbe«, eden najstrupenejših zelotov v Gorici, je naperil infernalno zlobno, pristno klerikalno, podlo denunciacijo proti realnemu profesorju Ferdinandu Seidlu in okrajnemu šolskemu nadzorniku Fr. Finžgerju Prvemu, ki je strogo objektivno zna-

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice.
Rez, zaklad nad 500.000 kron. Stanje hranilnih vlog 20 milijonov kron.
Obrestuje hranilne vloge po čistih 4 1/2 %, brez odbitka restnega davka.

LISTEK. Nostradamus.

Slišali smo, kaj je odgovoril Brabant, ko ga je princ povprašal, kako je z otrokom, in ti isti dan, ko je Henrik odhajal v Provanso iskal med svojimi slugami in spremljevalci Brabanta Brabacona, ga ni našel: izginil je bil brez sledu.

Peto poglavje.

OZDRAVITELJ.

I.

Čudež s hromo deklico.

Renold je zdirjal iz Pariza kakor vihra. Srce mu je težila nujnost, pogoltniti daljavo med tem mestom in Montpellierjem, dočim so ga vse žive sile njegove duše priklepale na Pariz. V besnem galopu je drevil naprej. Z vso močjo svoje volje je izkušal pozabiti prizor v Saint-Germain l' Auxerrois. Tolažil se je:

»Čez dvajset dni se vrnem, da nadaljujem strašni razgovor, ki sem ga pričel pred cerkvijo. Zdaj smem misliti samo na to, da dospem naglo, kamor sem se namenil...«

Bil je izjemna, čudovita natura. Imel se je tako čudovito v oblasti, da je znal izgnati iz svojega duha vsako misel, ki ga je ovirala v izvršitvi njegovih namenov!

Drugi večer po njegovem odhodu iz Pariza se mu je zgrudil konj pred vhomom neke vasi in poginil. Renold je bil v sedlu nepre-

ganih osemnajst ur. Sedel je na slamo v nekem skednju, veleč si: Spal bom samo tri ure. In res se je zbudil točno ob določenem času. Okrog njega je stala gruča čudečih se seljakov. Renold je vzel iz mošnje deset cekinov in dejal:

»Dajte mi do brega konja!«

Privredil so mu štiri; izbral si je najboljšega, osedlal ga sam, zavihtel se nanj, oddirjal in se ustavil šele, ko mu je poginil tudi novi konj. Tako je prijahal peti dan popoldne v Tournon, mesto na bregu Rhona. Počitek je bil porabil vsega skupaj dvajset ur.

Dospevši semkaj, se je začutil trudnega na smrt, ne telesno, pač pa duševno. »Ne!« se je bodril v mislih; »ako ne premagam te slabosti, poginem, preden mine ura; in potem umre tudi moj oče, in...«

Cutil je, da tira njegove misli nazaj k Mariji. Zmajal je z glavo in razhajal pred neko krčmo, ne da bi videl strežnico, ki mu je prihajala z vinom nasproti. Naslonil se je s komolci na mizo, gledaje v rdeče sonce, ki je zahajalo za višnjevkastimi gorami. Strašno mu je bilo pri srcu. V glavi mu je vrvela ljuta borba nasprotujočih si čuvstev in misli. In v tem viharnem kaosu, ki je polnil njegove prsi, v tej razbrdani nevihti srčne groze je stala smehljajoča se slika Marije neomajano ter triumfirala nad Renoldovo voljo. Zopet jo je gledal, takšno, kakršna ga je spremljala tisto strašno noč na pokopališču Nedolžnih in žalni obliki, z blede svetilko v roki. In vzdihal je:

»Ljubim jo! Ljubim jo! Marija, o ljubljena Marija! Marija, ljubim te, obožavam te! Marija, umira bova skupaj, če je že treba, da te ubijem!«

Ko je dozorel ta sklep, se je vrnil mir v

njegovo krvavečo dušo. Ta hip pa so se odprla vrata kapelice v njegovi bližini; na cesto je stopilo kakih deset kmetskih ljudi. Dva izmed njih sta nesla stol, na katerem je sedela angelsko lepa petnajstletna deklica z razpletenimi lasmi; njene velike modre oči so zrle s prossečo bridkostjo. Poleg nje je stopala priletna ženica z obrazom razornim od solz, obračala se zdaj k temu, zdaj k onemu nosilcu in ju rotila, naj stopata rahlo počasi; bila je mati nesrečnega otroka. Renoldove oči so obvisle na tem prizoru. Njegov smehljaj je postal še bledejši; skrčeni prsti so se mu še obupneje zagreblji v prsi, in zamrmral je:

»Bolest, bolest, ti si kraljica sveta!«

Med to mislijo pa je njegov pogled naglo in sigurno premočil ubogo bolnico. Vztrepetal je. Planil je kvišku in zajeceljal sam sebi:

»Kaj, ko bi razlil tukaj mimogrede kapljo čistega veselja? Morda bi bila potolažena moja bolečina! Poizkusimo!«

»Ta deklica je hroma, kajne?« je vprašal krčmarja. Njegov glas je zvenel čuda milo.

»Da, gospod,« je odgovoril začuden krčmar. »Njegova prevzvišenost kardinal tournonski ki vidite tamkajle njegovo palačo«, je dodal, kazoč na veliko in utrjeno štirigolno poslopje na koncu ulice, »je rekel, da jo naj neso v Marijino kapelico, češ, da ji bo pomagalo. Eh, gospod, nesli so malo Huberto, nesli so jo res, a kakor vidite, sveta Devica ji ni hotela pomoči...«

Kmetje so se tudi žalostno razhajali. Končano je bilo; Marija je ostala neizprosna, in zdelo se je, da ostane Huberta hroma do svoje smrti. Zdajci pa je pristopil Renold prašni tujec, ki so ga videli sedečega za mizo pred gostilno, ter rekel nosilcem:

»Postavita stol na tla.«

Nosilca sta vstrepnila ob zvoku njegovega glasu, v katerem je bila vkljub vsej njegovi prisrčnosti vendar čudna, gospodujoča sila. Ubogala sta. Mnogočica se je približala, in vse oči so se uprle v popotnika, čigar je obraz je tako sijal, da so ljudje trepetali v nekakem temnem nemiru. Z utripajočim srcem je gledala uboga mati tega neznanca; gledal pa ga je oddaleč tudi menih, ki je stal s par možmi kardinalove straže pred vrati kapelice. Bil je velik, suh, bledega in spokornega obraza; po žlahtni hoji in postavi se je dozdevalo, da je moral biti nekdanje dni trden in eleganten vitec. Ob strani mu je stal s spoštljivo okrivljenim hrbtnom mojster Pézenac, načelnik kraljevske policije v Tournonu. Renold se je sklonil k mali Huberti in jo prijel za roko, rekoč:

»Poglej mi v oči dete moje!«

Hroma deklica ga je ubogala. Par minut je upirala svoje lepe modre oči v žarne zenice Renoldove; in glei, izraz neskončnega zaupanja se je razlil po njenem obrazu... Takrat se je Renold vzravnil; še vedno je držal deklico za roko. Strašen molk je zavladal; slišalo se je samo razburjeno sopenje gledalcev. Renold pa je izpregovoril z milim, neodoljivim glasom:

»Vstani in hodi!«

Mrmranje. Hrup. Kriki začudenja in radosti! Hroma deklica je bila storila po ukazu! Mala Huberta je vstala in šla! ... Izpregovorila je materi, nasmehnila se ljudem naokoli; in klic navdušene, brezumne radosti in občudovanja je vzplaval iz vseh grl nad mesto tournonsko!

(Dalje.)

stvenik, (strokovnjak za meteorologijo, geologijo in seizmologijo) očita dr. Cobau, da je strastno govoril (na shodu učiteljskega društva za gorško okolico) o raznih rečeh, o katerih se mlademu vikarju niti ne sanja: da je človeško mišljenje le živčni tok, da je filozofski dualizem zastarel in monizem edino zveličalen itd. Cobau podtika učenjaku Seidlu, da je baje trdil, da sveta ni ustvaril Bog in da človek nima duše. — Dohar Nace ni bil pri predavanju; izmed tistih, ki so bili res tam, ni slišal nihče navedenih stavkov — in prof. Seidl jih tudi ni izustil. Ravnatelj Bežek, ki je peljal višje tečaje moškega učiteljskega šola, ni protestiral niti zapustil dvorane niti ukazal dijakom oditi. Zakaj ne? Ker v tistem znanstvenem predavanju ni bilo nič spodtljivega ne v verskem ne v moralnem pogledu. Čuk, ki je referiral Cobau, morda je bila učiteljica (?) no, recimo da je bil le učitelj — tisti čuk se je prav katoliški zlagal — torej je vzoren klerikalec. Voditelj Marijinih titularnih devic je potem odločno protestiral proti temu, da se c. kr. profesor upa tako javno pobijati verske nauke. Prof. Seidl naj pusti pri miru monizem in dualizem ter naj ostane pri svojih kamniških planinah. Vikarju bi se lahko reklo, naj ostane pri maševanju, pri Marijinih devicah in pri spovednici, namesto da bi čvekalo o stvarih, ki so mu previsoke — a prof. Seidl ima široko polje: ni samo strokovnjak za kam. planine, ampak njegova stroka je mnogo širša — seveda, rimskemu dohtarju je to težko razložiti. Škof Jeglič piše navodila za mlade, neizkušene žene in neveste, n. pr. o dovoljenih položajih itd. in njegova stroka so pravzaprav maše, štajerski gozdi, politične pridige in uprava škofije — to so zelo heterogene stvari, kaj ne? Prof. Seidl se pa ukvarja že mnogo let z vsemi panogami prirodnoznanstva in se bo še dokler bo živ. Rimskega dohtarja združuje monizem bolj nego purana ali bika rdeča ruta. Morda zato, ker je on sam butec Ali pa zato, ker ga spominja na neko stvar, ki jo ima jako rad in jo pridno obiskuje? Če bi Nace ne pil toliko plzenskega piva v oficirski restavraciji „pri pošti“, bi ostal pri besedi monizem bolj miren. Nazadnje je pristavil Cobau, da niso Seidlovi nauki le protiverski, nego da so še „zelo zastareli“. Lejte ga, rimskega progresista. Kdo bi bil mislil, da je monizem že tako hudo zastarel?! Se nesramnejši je napad in ovadba proti mirnemu, poštenemu nadzorniku Finžgerju, ki niti naprednjak ni, nego le za orodje ne mara služiti političnim petelinom okrog „Novega časa“ — to je vse. Cobau pravi, da mora Finžger izgubiti svojo službo, ker je prisrčno ploskal prof. Seidlu! Argumentira tako: če nadzornik ni dobera razumel predavanja, je preneumen za inspektorja; če je pa dobro razumel vse, tedaj je še manj za nadzornika sposoben, ker je vede in hoto ploskal proticerkvenim naukom! — Ali ni to vrhunec ultramontanske nesramnosti?

Razpust kranjskega deželne zboru? Kakor čujemo, hoče klerikalna večina deželne zboru ovreči izvolitev naprednih poslancev Reisnerja in Ribnikarja, to pa zato, ker niso volili tudi okoličanski volilci. Ker bi se večina deželne zboru s tem postavila v nasprotje z vlado, ki stoji na stališču, da okoličanski volilci v Ljubljani nimajo volilne pravice, bi vlada v slučaju, da bi deželnozborna večina izvolitve posl. Reisnerja in Ribnikarja res ne verificirala, deželni zbor takoj razpustila. To pa ravno hoče doseči klerikalci. Kajti nad klerikalci visi kakor Damoklejev meč deželni proračun. Neizogibno bo treba deželne doklade povišati, ker so deželne finance v obupnem stanju. Zdej je pa treba pomisliti to-le: funkcijska doba sedanjega deželne zboru poteče že v kratkem, in torej bi se že v kratkem morale vršiti nove deželnozborne volitve. Če bi klerikalci zdej v star. deželnem zboru sklenili povišanje deželnih dokladov, bi to na izid bližnjih volitev za klerikalce neugodno vplivalo. Če bi bil pa deželni zbor razpuščen pred povišanjem deželnih dokladov in bi deželne doklade povišal še novizvoljeni deželni zbor, bi to na poznejše volitve, ki bi se vršile šele po šestih letih, za klerikalce ne uplivalo tako neugodno, ker se v šestih letih na marsikaj lahko — pozabi. — Tak je torej manevar klerikalcev. Ali se bo posrečil ali ne, to bodo pokazali že prihodnji dnevi.

† Ivan Fabijančič. V soboto, dne 16. t. m. ob polu dveh popoldne, je izdihnil v ljubljanski

bolnišnici, širšem krogom popolnoma neznan, v Logatcu porojeni zasebnik Ivan Fabijančič v 68. letu svoje dobe. V običajni priprosti krsti so ga 18. grudnia ob 2. popoldne privedli k sv. Križu, ter zagrebli na XXII. oddelku, v tretji vrsti v peti grob. Niti znanec, niti prijatelj ni bilo, ki bi prisostvovali skromnemu pogrebu, — vendar pa se bo svetilo v zlatih črkah ime pokojnikovo v zgodovini naših narodnih društev. Prošlo soboto se je po beli Ljubljani mahoma razširil glas, da je ta neznan rodoljub vse svoje 100.000 kron presegajoče premoženje testiral raznim narodnim, naprednim društvom. Glavni dedič, ki dobi vsaj 60 tisoč kron, je naša dična Ciril-Metodova družba. Slovenski Matici, Sokolu, Glasbeni Matici in drugim društvom je volil po 500 K. Narodnemu domu 1000 K, dočim je zapustil za našo samo 30 K. z naročilom, da se bodo služile v Rakovniku. Do tal se klanjamo temu tihemu, značajnemu rodoljubu, idealnemu posebniku, ki je še na svoji smrtni postelji, stavec že, ostal zvest idealom, ki so se mu v mladosti še, ob času ljudskih taborov, vcepili v nežno dušo, vsprico katerih je izročil vse svoje znatno premoženje narodu! Čujem, da postavi Ciril-Metodova družba svojemu velikemu dobrotniku dostojen nagrobni spomenik, pri čegar slovesnem odkritju bodo sodelovale vse narodne korporacije, ki se jih je blagi mrtvec spomnil v svoji poslednji volji. Na sv. večer sem bil s svojo ženo pri Sv. Križu. Hotel sem udeležiti, kje je temu plemenitemu rodoljubu postlana zadnja postelja. — Svečano so pluli po Ljubljanskem polju bronasti glasovi daljnih in bližnjih cerkva po tihem, mirenem ozračju; le včasih je pretresel tišino topiča grom ali prekinilo jo praskanje samopalov. Božja njiva je žarela v tisoč lučicah, ki so jih prižigali ostali svojim dragim pokojnikom po grobeh v spomin. Da, bil je res pravi, sveti večer! Pred pustim, nagomiljenim holcem naj-novejšega dobrotnika slovenskega sem se ustavil in snel pokrivalo. Zatopil sem se v polpretekle čase, ko je še cvetel idealizem, iz katerega se nam je narodil in pod mano počivajoči Fabijančič in prosil dobrotno nebo, da nam pošlje še mnogo, mnogo njemu enakih mož; moja žena pa je na tihem, neovčenanem grobu manom njegovim vžgala lučico. — Svet nam bodi spomin novega mecena naše šolske družbe, spomin Ivana Fabijančiča!

Jurij Čelešnik. Umrli je v Lokavcu pri Ajdovščini gospod Franc Hmelak, župan, veleposestnik in veletržec, v 76. letu svoje starosti po kratki bolezni. Pogreb je bil v nedeljo.

Umrli je v Kamniku v visoki starosti 86. let gospa Ana Vanossi, roj. Smuk. Pogreb je danes popoldne ob 3. uri.

Občinske volitve v Velenju na Spodnještajerskem. V Velenju na Spodnještajerskem so se vršile dne 21. t. m. občinske volitve. Nemškutarji so poskusili svojo srečo, a ni šlo. V vseh treh razredih so zmagali z veliko večino Slovenci!

Tatvina v hiši žalosti. Valentin Jošt iz Trnovelji pri Celju, ki je bil na obisku pri svoji sestri v Cadramu pri Konjicah, je dobil dne 21. t. m. telegrafično obvestilo, da mu je nenadoma umrla žena. Ko je prišel domov, je našel ženo v resnici mrtvo, obenem pa tudi opazil, da mu manjkajo tri hranilnične knjižice mestne hranilnice v Celju z vlogo 5600 kron. O tatu še sedaj ni nobenega sledu, ker ni mogel dati 70letni gluhonemi tast, ki je pri Joštu na prevžitku, nobene pojasnila.

Ukradena vola. Nedavno so oblasti zaplenile posestniku Alojziju ... menem radi prepovedanega uvoza iz okuženih krajev, tri vole. Voli so bili izročeni v varstvo županu Fr. Belaku v Drenskem vrhu. Isto noč sta bila iz slabo zaprtega prostora v županovi hiši ukradena dva vola v vrednosti 800—1000 kron. Radi tega je bila proti županu vložena ovadba.

Poskus samomora. Na levem bregu Savinje v bližini Laškega trga so našli dne 18. t. m. neko palico in škaflo, iz česar so kmetje sklepali, da je nekdo izvršil samomor. Ko je o tem izvedel pisarniški oficijant Karl Bezgovšek, je šel takoj na lice mesta in v resnici našel v Savinji nekega moža, kateremu je še molela glava iz vode. Ker je bil neznanec še pri življenju, ga je Bezgovšek hitro potegnil iz vode in rešil še ob pravem času. Rešenemu je ime Franc Wellak.

je za mrzle, okovane robove in se sklonil naprej.

Črni vlak se je počasi plazil sem čez polje, čim bliže, tem tiše. Včasih se je zdelo, in morda je bilo tudi res, da se je ustavil ter da preiskuje in tiplje progo, a potem je zopet lezel dalje. Na postaji je vladala mrtvaška tišina, kakor da ni nikogar tam; a ko se je Anisimov ozrl nazaj, je opazil povsod, za vsako vrsto barikad, za drevesi, za vrtno ograjo, v oknih kolodvora in pod vagoni molčeče, sklonjene črne postave.

Vlak se je ustavil popolnoma in je čudno črnel po praznem polju. Tam je bilo ravno tako tiho in zdelo se je, da se vlak in postaja ogledujeta napeto, kakor dve zveri in da prežita drva na drugega. Mrak se je naglo zgosteval.

Trenutki so šli, in v njih je bila težka negotovost večnosti. Že se je Anisimovu v glavi zganila nekako čudno-tesno, pošastno nelepa misel, da je vlak prazen in odvržen na sredo polja; ali isti čas so na obeh njegovih straneh zagomazeli majhni, komaj vidno se iz mraka odražajoči ljudje. Bilo jih je mnogo; delali so nekaj, širili se po snegu in vlekli nekaj s seboj, ali tiho je bilo vse kakor prej.

Zatem so se razprostrli dolgi temni pasovi, zganili se mahoma kakor val in se pričeli počasi približevati. Nekaj se je stesnilo v prsih dala Anisimova. Smehljaj se je nedoločno nemotano, nejasno čuvstvo: nikoli v življenju še ni videl, da bi ljudje v velikih množicah, popolnoma pravilno in premišljeno vstopali v boj, v katerem je čakala mnoge smrt in trpljenje. Vojno si je mogel predstavljati samo zelo nejasno, izživala je v njem neodoločno zaganje, kakor da pravzaprav v nji ni ničesar tako groznega, temveč jo je poveljujejo in si izmišljajo o nji grozne reči. Predstavljati si je pa vojno

Napredno politično in gospodarsko društvo za logaški okraj priredi danes na sv. Štefana dan ob pol štirih popoldne javen ljudski shod v hotelu »Kramar«. Govorita ... poslanec dr. Vladimir Ravnihar in g. deželni poslanec Adolf Ribnikar. Somišljeniki, vsi na shod!

Društvo zdravnikov na Kranjskem je v svoji zadnji odborovi seji definitivno sklenilo, da priredi slavnost 50letnega društvenega obštanka prve dni meseca maja 1912, to pa radi tega, ker bo ob tem času kolegom z dežele in zunanjim gostom udeležba lažje mogoča. K slavnostnemu zborovanju, ki se bo vršilo v dvorani deželne dvorca in h kateremu se povabijo zastopniki oblastev in javnih korporacij, bo občinstvu pristop prost. Društveni organ »Liječniški Vestnik« izide koncem aprila kot slavnostna številka izključno s prispevki slovenskih zdravnikov. Redakcijski zaključek za to slavnostno številko je 15. marca 1912. Zanimiva ustanovna listina, ki kaže alegorično risbo, datum ustanovitve 28. oktobra 1861 ter podpise tedanjih članov-ustanovnikov, se je fotografiranih potom reproducirala. Reprodukcijska je izvrstno uspela. V nekoliko manjši obliki, ki pa še dobro kaže vse podpise, se bo vročila vsem udeležencem 50letnice. Kdor bi reprodukcijo želel dobiti v originalni velikosti, naj to obratno javi odboru. Komad stane 7 K. Od še živčih članov društva kaže ustanovna listina le še podpise mnogoletnega tajnika in zaslužnega mnogoletnega predsednika, prof. dr. Alojzija Valenta in železniškega zdravnika v p. Janeza Thomitza. Dalje pa najdemo podpise preminulih znanih kranjskih zdravnikov, tako prvega predsednika dr. Konstantina Schrotta, poznejših protometodikov in deželnih zdravstvenih referentov dr. E. pl. Stöckla in dr. F. Keesbacherja, prof. dr. Janeza viteza Bleiweisa in njegovega sina primarija dr. Karla viteza Bleiweisa, polkovnika zdravnika dr. Emila Bocka, očeta primarija dr. Bocka, ces. svetnika dr. Eisla, primarija in operaterja dr. Fuxa, tedanjega distriktnega fizika dr. M. Gasterja, ki je bil pozneje kot psihijater in ravnatelj nižjeavstrijske deželne blaznice na glasu, ranocelnika Andreja Gregoriča in njegovega sina, poznejšega primarija v Pakracu, dr. A. J. Gregoriča, očeta in brata primarija dr. Vinka Gregoriča, okrajnega zdravnika dr. Kaplerja, mestnega fizika ljubljanskega dr. Kovača, slovečega zdravnika in društvenega dobrotnika dr. Maderja, ki je takrat še posloval kot sekundarij deželne bolnišnice in prof. Fr. Schifferja, ki je kot ljubčev zdravnik stare šole še danes pri mnogih v dobrem spominu. Kakor vidimo, nam ustanovna listina razkriva del zdravniške zgodovine kranjske in bo torej vsakomur dobrodošla kot spomin.

Ljubljansko uradno gospodarsko društvo ima vsled sklepa zadnjega obč. zbora v sredo, dne 27. decembra ob 8. uri zvečer v salonu restavracije »Pri Levu« drugi izredni obč. ni zbor z točko: prememba pravil.

Književnost in umetnost.

Carmen. Ker gđ. Šipankova v soboto ni mogla peti, se je pela v soboto »Prodana nevesta« in »Carmen« šele včeraj, v ponedeljek. Gđ. Šipankova je včeraj poizkusila biti bolj »ciganka«, bolj temperamentna nego pri premijeri; vendar je videti, da ji ta vloga ne leži, saj je ona pisana za alt in v nižjih legah noben sopran ne more do veljave. Zelo dober v maski, igri in petju je bil g. Krampera, posebn. realistično je nastopil v zadnjem dejanju; g. Krampera ni le odlični pevec, ampak tudi izvrsten igralec, kar se ne najde pri vsakem pevstvu. G. Novak je posebno v pesmi »Toredor ti smeli« razvil vse svoje pevske sposobnosti, gotovo je bil v tej vlogi poleg one v »Suzanini tajnosti« najboljši, kar smo jih do zdaj slišali od njega. Zelo ljubka je bila ga. Kramperova kot Micaela; občinstvu je tako ugajala, da jo je parkrat pri odprti sceni počastilo z aplavzom. G. Križaj je tudi v vlogi kapitana Zuniga pokazal, da je pevec, ki smo lahko ponosni nanj. Dobri so tudi bili v svojih manjših vlogah ga. Foedranspergova, gđ. Thalerjeva, g. Bukšek, Horsky in g. Rasberger. Zbor, ki je bil pri premijeri dober, je včeraj, posebno

v prvem dejanju bil nesiguren in deloma distoniral. Gledališče je bilo zelo dobro obiskano.

SESTANEK DRAMATIČNIH DRUŠTEV.

Ravnateljstvo slovenskega gledališča v Ljubljani sklicuje o priliki slavlja 50 letnice ljubljanske narodne čitalnice sestanek vseh društev, ki goje slovensko dramatiko, torej vseh dramatičnih društev, čitalnic, bralnih društev, odsekov in klubov, ki prirejajo po slovenskih deželah slovenske dramske predstave. Sestanek naj bi se vršil dne 6. januarja dopoldne 1912.

Dramatično društvo v Mariboru nam je poslalo za ta prvi sestanek dramatičnih društev svoje predloge, da jih objavimo ostalim društvom v razmišljanje.

Dnevni red naj bi obsegal:

I. Zgodovina slovenske dramatike za a) Kranjsko, b) Štajersko, c) Primorsko, d) Gorisko, e) Koroško.

II. Centralizacija slovenskih odrov a) ustanovitve »Zveze dramatičnih društev« s sedežem v Ljubljani; b) ustanovitve »Dramatičnih društev« za posamezne dežele.

III. Naloge »Zveze dramatičnih društev« a) repertoar; b) knjižnica; c) garderoba; d) navodila; e) odri.

IV. Gostovanja in njih namen.

V. Predlogi in nasveti.

Komentar in predlogi:

ad I. Zgodovina naj bi se podala na kratko le v ekserptu. Zato naj bi določilo »Dramatično društvo« v Mariboru, Celju, Trstu in seveda v prvi vrsti v Ljubljani svojega poročevalca.

Slovenska društva v posameznih kronovinah, ki prirejajo predstave, naj bi se pozvalo potom vseh listov, naj bi sporočila dramatičnim društvom sledeče: a) od kdaj se igra, b) kdaj se je postavil oder, c) naslove vpriporjenih iger, d) druge važne momente na polju dramatike. To naj bi sporočila štajerska društva v Maribor, primorska v Trst, goriska v Gorico itd.

ad II. Ustanovi naj se »Zveza dramatičnih društev« v Ljubljani. To zvezo tvorijo 1. predsednik, 2. podpredsednik, 3. blagajnik, 4. knjižničar, 5. gospodar, 6. predsedniki dramatičnih društev kot odborniki. Za vsako kronovino naj se ustanovi eno dramatično društvo s podružnicami na vseh krajih, kjer so že ali se nameenjajo ustanovitvi odri. To dramatično društvo vodi repertoar za celo deželo. Vanj se stekajo vse niti dotične kronovine. Ono podaje na občnem zboru Zveze poročilo vseh včlanjenih podružnic.

Občni zbor Zveze naj bi se vršil vsako leto tik pred otvoritvijo ljubljanske sezone. Do tistega časa bi morala posamezna dramatična društva pripraviti svoj repertoar in repertoar za podružnice. O tem repertoarju bi potem Zveza obravnavala in svetovala, kaj naj bi se vpriporilo, kaj ne.

ad III. Zveza bi tvorila takorekoč vrhovno instanco slovenske dramatike. Ona bi skrbela za prevode, izvirne igre in zalagala »Taliho«. Podpirala bi sploh vsestransko slovensko dramatiko, objavljala statistiko, pospeševala ustanovitve odrov.

Prva naloga Zveze bi bila, da izda 1. do sedanjega zgodovino slovenske dramatike; 2. da izda kratka navodila za prirejanje predstav in sicer najvažnejše zakonske določbe, kakor glede cenzure, glede prošnji za vpriporitev itd. Dalje navodila, kakor so n. pr. ona »Wie leite ich ein Liebhabertheater?«

3. Da izda imenik vseh slovenskih iger in prevodov. Imenik bi moral obsegati a) naslov, b) pisatelja, c) vrsto igre, d) število oseb moških in ženskih, d) rubriko »težko«, »lahko«, samo za večje odre itd.

Ta imenik bi se potem vsako leto z novimi dodatki izpolnjeval. Stroški obeh knjig bi se dali po veliki večini pokriti z inserati firm, ki imajo v zalogi gledališke potrebščine, ki izposojajo kostume, zalagajo igre itd.

Glede garderobe je stvar težja. Zveza bi mogla gleda tege samo to delati, da bi šla društvom z načrti in slikami posameznih kostumov na roko. Posamezna dramatična društva bi morala garderobo počasi sama nabaviti, pri večjih prireditvah naj bi pomagalo

sam ni vedel zakaj se je bal govoriti glasno:

»Jaz mislim ... ko bi stopili z njimi v pogajanje ...«

Bledi, nabrekli obraz se je ozrl nanj od spodaj, kakor da ne razume ničesar. Anisimov se je za nekaj časa zazrl v njegove okrogle oči, ki so dobile nekakšen divji, plašni izraz, nato je premaknil pogled na neznanega človeka, ki je stal zraven njega; profil tega je bil krivonos, bled in popolnoma nepremičen, kakor da je bil ta človek povsem hipnotiziran. In nenadoma je začutil tak strah, da so mu celo roke zadrgetale.

Nenadoma je nekje na desni od Anisimova kratko in samotno jeknil glasen strel, in kakor po dogovorjenem znamenju so se pokrili vsi plotovi, vsi rovi, kupi premoga in razbitih vakonov s kratkimi, iskrecimi se ognji, in napolnili prozorno, mrzlo ozračje z gostim, drobnim prasketanjem.

Anisimov je videl natančno, kakososezmešale sive vrste, razpuštile se in se pomaknile nazaj kakor pod pihom vetra. Videl je, kako so na izpraznjenem, že izteptanem mestu bolestno zagomazale in zaječale posamezne postave; slišal je v tisti strani oddaljeni krik; njemu pa se je še vedno zdelo, da je to samo »tako«, in da mine vsak čas. Toda naslednji trenutek se je vsa siva množica vjokov opasala z ognjenimi oblaki in suh tresk salv je viharno oživel molčeče belo polje. Nekaj je močno zaprasketalo po vagonih, nekdo je prestrašeno zakričal: »Zraven Anisimovega ušesa je hipnotiziran, krivonosni človek ustrlel, da je zaglušilo vse. Anisimov se je zopet okrenil k mašinistu.

Krvava lisa.

Ruski spisal M. Arcašev. — Prevel Anton Melik.

»Bomo videli, bomo videli ...« je rekel naglas, a se ni obračal posebej k nikomur. »Daleč pač ne bodo prišli!«

»Ali imate orožje?« je vprašal mašinist.

»Ne ... In tudi streljati ne znam dobro ...« je odgovoril z nasmehom Anisimov. »Vi se borite zase, a jaz bom že našel svoj posel ...«

»Da ... in mi se bomo borili!« je odgovoril srdito mašinist.

»Gre gre!« so zakričali od daleč zmešani plašni glasovi in posamezni ljudje, ki so bili zlezli na streho kolodvora in na vodnjak, so se pričeli hitro souščati na tla.

»Prosimo milosti ...« je spregovoril tiho in zlobno nepoznan telegrafist zraven Anisimova in stekel k barikadam vlekoč za seboj puško za cev.

Množica se je zagnala naprej in nato nazaj in se hitro razporedila po birakadah. Vse je utihnilo tako naglo, da je postalo maravnost moreče tesno. Vsenaočrje je postalo vse prazno, in le posamezni ljudje so še hitro pribražali iz kolodvorskega poslopja.

V prozornem polmraku, izza gozdiča se je tiho in previdno bližal mračen vlak brez luči. Bil je še daleč in se zdel majhen, toda njegova oblika je bila nenavadna in nekako preteča, kakor da se plazi iz daljine sem dolg, pravičen in prekanjen gad.

»To so ...« je rekel mašinist in sedel za klop predma in drv.

Cudna utrujajoča radovednost je obvaldala Anisimova. Smehljaj se je nedoločno nečemu, sam ni vedel čemu, in zlezel s težavo na spolsko stran prebrnjenega vagona; prijel se

ljubljsko gledališče z izposojevanjem proti nizki odškodnini.

Nove igre, izvzemši opere in operete, ki se po drugih odrih ne dajo vprijeti, bi preskrbela Zveza, in sicer naj bi se pisal libreto v treh izvodih na stroji, ravno tako tudi vse vloge na stroji, da lahko vsak čita. Zveza bi potem delila te igre med posamezne društva, kadar jih potrebujejo proti primerni odškodnini.

Financiranje Zveze bi se izvršilo na ta način, da bi vsako dramatično društvo prispevalo od vsake predstave nekaj odstotkov bruto dohodkov v Zvezino blagajno zase in za posredništvo. Za izposojevanje iger pa bi založilo neki znesek kot poročilo. Od tega zneska bi se odpisala vselej vsota za izgubljene vloge itd.

Vsa slavna društva prosimo, da a) sporoče zgodovinske podatke o svojem delovanju na dramatičnem polju v Ljubljani, (ravnateljstvu deželnega gledališča), v Trstu (Dramatičnemu društvu), v Mariboru in Celju (Dramatičnemu društvu) in g. Jakovu Spicarju v Jesenici (za Koroško).

b) se izrazijo pisмено glede predlogov Dramatičnega društva v Mariboru. Svoje predloge naj blagovolijo poslati ravnateljstvu deželnega gledališča v Ljubljani.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

IMENOVANJA V GOSPOSKO ZBORNICO.

Dunaj, 25. decembra. Začetkom meseca januarja se izvrši imenovanje novih članov gosposke zbornice. Imenovanje bi se moralo izvršiti že za časa sesetanka druge ljudske zbornice, a se je preložilo vsled neugodne politične konstellacije na poznejši čas. Ko je stopil na delo vlade sedanji ministrski predsednik grof Stürgkh, se je napram cesarju izrazil, da jen imenovanje novih članov gosposke zbornice mogoče še-le potem, ko bodo vrejene parlamentarne razmere. Cesar je nato pristal in tako se izvrši imenovanje še-le začetkom prihodnjega meseca. V gosposko zbornico bo poklican tudi laški Italijan. To imenovanje se spravlja v zvezo z italijansko pravno fakulteto in des smatra kot nekaka demonstracija proti »Nationalverbandu« v tem vprašanju.

AEHRENTHALOVA POZICIJA OMAJANA.

Dunaj, 25. decembra. V diplomatičnih krogih se je nemški cesar Viljem pri zadnjem svojem govoru proti knezu Fürstenbergu izrazil jako neugodno o politiki zunanjega ministra grofa Aehrenthala. O tem je dobil kmalu sporočilo tudi avstrijski prestolonaslednik, ki je tozadevno cesarja takoj informiral. Radi tega se zatrjuje, da je pozicija grofa Aehrenthala zelo omajana. Vendar pa kljub temu ne bo odstopil še tako kmalu kakor se je prvotno domnevalo. Aehrenthal bo še vodil sedanja delegacijsko zasedanje in počakal rezultate zasedanja po katerem bo umiril tudi svoje korake.

ISTRSKI DEŽELNI ZBOR.

Trst, 25. decembra. Prihodnja pogajanja med istrskimi strankami glede sestanka istrskega deželnega zbora se vrše dne 29. decembra kakor se je prvotno domnevalo.

† KRISTO DANOV.

Sofija, 25. decembra. Tu je umrl znani bolgarski založnik Kristo Danov, ki si je pridobil za novejšo bolgarsko literaturo zelo velike zasluge.

KRIZA V TURŠKEM KABINETU.

Carigrad, 25. dec. Pogajanja, ki se vrše med majoriteto in opozicijo v parlamentu, niso prišla do zaželenega uspeha. Mladoturki so po daljši debati enozlasno sklenili naznaniti opoziciji, da sprejmejo sporazum le pod tem pogojem, ako se izvrši izprememba kabineta pod vodstvom Said paše. Toda splošno se domneva, da je sporazum na tej podlagi popolnoma nemogoč. Iz mladoturških krogov se javlja, da bo novi kabinet sestavljen iz samih mladoturških ministrov. Debata o spremembi § 35 ustave v parlamentu je bila preložena na poznejši čas.

BOJ PRED TRIPOLISOM.

Carigrad, 25. dec. Oficijalna brzojavka turškega vojnega ministra zatrjuje, da je neki italijanski regiment naskočil turško-arabske čete pred Tripolisom, a se je moral vsled močnega odpora Turkov umakniti. Italijani so pustili na bojišču 50 mrtvih.

TURŠKE IZGUBE PRI BIR TOBRASU.

Tripolis, 25. dec. Turki so izgubili v bitki pri Bir Tobrasu nad 200 mož. Italijanske izgube so zelo velike in so se italijanske čete po bitki umaknile v precejšnjem neredu.

MEDNAPODNA SVETOVNA RAZSTAVA V BENETKAH.

Benetke, 25. dec. Z ozirom na vesti, da se letos radi italijansko-turške vojne ne bo otvorila mednarodna svetovna razstava v Benetkah, izjavlja beneški magistrat, da bo razstava otvorjena 23. aprila 1912, dne 25. aprila pa se vrši slovesno blagoslovljenje novega stolpa cerkve Sv. Marka.

Razne vesti.

* Strašne posledice šale. Na povratku iz izleta se je ločil mlad trgovski pomočnik v bližini postaje Gremendorf pri Münstru od svoje spremljevalke, in je skočil v namenju, da jo ustraši, na železniški tir. V tem trenutku pridrdra mimo vlak. Lokomotiva je zgrabila mladeniča pred očmi svoje spremljevalke in ostalih tovarišev in ga na mestu usmrtila.

* Ljubezen duhovnika. Rumunski duhovnik Elias Imbres iz Karabesbe je imel s poštno blaginjičarko, ki je bila omožena s tamokšnjim

učiteljem, ljubavno razmerje. Soprog je zasačil svojo ženo ravno v trenutku, ko je brala ljubavno pismo duhovnika Imbresa. Ves divji je zapustil poštno poslopje in odšel na cesto, kjer je srečal župnika. Ko ga je pošteno oštel, je skočil župnik nanj in ga sunil s nožem. Župnika so takoj aretirali in ga obsodili na mesec dni zapor.

* Knjige v človeški koži. Zdravnik Stockton iz Trentona je zapustil bolnišnici v Filadelfiji šest s človeško kožo vezanih knjig. Tudi posebnost.

* Rodbinska drama. Iz Londona se poroča: Gospa Homer Truth v državi Texas se je podala v torek vsled neke denunciacije na pošto, kjer je ustrelila svojega moža. Gospa, ki jo je spremljala, jo je zastoj skušala pomiriti. Ko je gospa Truth videla, da je umorila svojega moža, se je vrgla na njegovo truplo in kričala: »Usmrtili ga nisem hotela.« Odpeljali so jo takoj na policijsko stražnico, kjer so jo proti vložiti primerne kavicje pozneje izpustili.

* Viharji v Belgiji. V Belgiji divjajo že dalje časa strašni viharji, spremljani od plohe. V Gentu se je podrla velika novozgrajena hiša. V Ostendu pogrešajo mnogo ribiških čolnov.

* Uredniki listov na divjem zapadu pridejo včasih v zelo neprijeten položaj. »Gaulois« poroča zanimiv dogodek o Marku Twainu. Dogodek se je zgodil v času, ko je izdajal Mark Twain v nekem malem mestu na divjem zapadu svoj list. Nekega dne je sedel v uredniški sobi in premišljeval, kaj naj napiše, da uteši čitatelje svojega lista. Ničesar posebnega se ni zgodilo ta dan. Kar pridrvi v njegovi sobi uredniški sluga in zakriči: »G. urednik! Zunaj se nahaja g. Plughead, ki bi vam rad pogladil kroglico v glavo. Njegova jeza je neznosna. Zakrivili ste to sami, ker ste včeraj pisali, da je umrl, za kar zahteva sedaj zadoščenje.« Mark Twain se ni dal vznemiriti, ampak je mirno vprašal: »Koliko krogelj ima Plughead v samokresu?« Sluga odgovori: »Šest.« Mark Twain se nato malo zamislil in odgovori: »Povej mu, da objavim jutri njegovo rojstvo.«

Lastnik, glavni in odgovorni urednik
Milan Plut.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Scottova emulzija

obsega v popolnoma lahko prebavljivi obliki snovi, ki so potrebne za okrepitev neznih kosti in za tvorbo zob. S tem se razlega ob sežna raba Scottove emulzije od strani g. zdravnikov v

otroški praksi,

kadar gre za trajno okrepitev neznih kosti. Otroci Scottovo emulzijo, ki je prijetnega okusa, prav radi zauživajo, jo dobro prenašajo in dobe ravne, lepe nožice.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka »Scott«, vpljana že nad 35 let, jamči za dobroto in uspeh. 1
Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačuje vnaprej; zunanji inserenti v znamenih. Zabljuček malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Proda se zaradi družinskih razmer dobro idoča trgovina v prometnem kraju. Natančneje se poizve na Poljanski cesti št. 3.

Učenke se sprejme pri šivilji v Zatiški ulici št. 1. 804—2

Josipina in Josip Vanossi naznanjata potnega srca vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njuna ljubljena mati, oziroma stara mati, sestra in teta, gospa

Ana Vanossi roj. Smuk

danes ob 4. uri popoldne, previdena s svetotajstvi, v 86. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 26. decembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Glavni trg št. 2 na pokopališče na Jalje.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Predrago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Kamniku, 24. decembra 1911.

Žalujoči ostali.

: Borszéška namizna voda :

Prve vrste!

Zdravilno sredstvo zoper angleško bolezen in slabokrvnost. Kot osvežujoča in okusna pijača neprekosljiva. Ta voda je izborna za mešanje z vinom. Glavno zastopstvo za Kranjsko:

Franc Schantel, Ljubljana, Francišanska ulica. Zaloga pri I. ljubljanski javni založni tvrdki

KRISPER-TOMAŽIČ

družbi z omejeno odgovornostjo

II P 170

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

Kupite JUTRO

Izvod samo 6 vin.

Kuč

za slabo-krvne in prebolele le zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najbolje sredstvo 5 kg franko h 450 Br. Novakovič, Ljubljana.

Hiša

s trgovino in mešanim blagom v celjski okolici prometnem kraju, se proda za 36 000 K tretjino je treba takoj plačati. Natančneje v »Prvi anončni pisarni«.

P 730

Odda se meblavana

SOBA

Istotako se sprejme več gospodov na dobro hranje. Natančneje se izve v Prvi anončni pisarni, Francišanska ulica 8. P 689

O. Bračko

v Ljubljana, Dunajska cesta št. 12

priporoča prave fine

francoske parfume, bogato zalogo rokavic

in vse v to stroko spadajoče predmete v najfiniši kakovosti.

Vnajna naročila točno in solidno.

Ivan Mohorič

krojač, Sv. Petra cesta št. 6.

se priporoča slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovejšem kroju. — V zalogi vedno različno blago. P 58

Prodajalka

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom Služba trajna.

Pismene ponudbe pod »Prodajalka« na »Prvo anončno pisarno«. P 726

ZDRUŽENI ČEVLJARJI

V LJUBLJANI, Wolfova ulica št. 14

priporočajo slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih

obuval, usnja in drugih čevljarskih potrebščin.

Naročila po meri in popravila se izvršujejo točno. P 733

Hiša na Glincah

ki se dobro obrestuje, pripravna za prodajalno in vinsko trgovino, se zaradi družinskih razmer proda. — Poizve se v koncesijonirani pisarni

Peter Mateliča

Ljubljana, Škofja ulica št. 10.

Dve lepo meblovani sobi.

vsaka s posebnim vhodom, v I. nadstropju Karmenskega ulica št. 16

: se oddaste takoj.

Najprimernejša igra za manjše odre je enodejanka

Malomestne tradicije

Češko spisal V. Štech, prevel V. M. Zalar. (Repertoarna igra češkega »Nar. divadla« v Pragi.)

Pet moških, dve ženski vlogi.

Cena 60 vinarjev.

Dobiva se v knjigarnah in pri založniku V. M. Zalarju v Ljubljani.

Preostale izvide romana

„ŽENA“

ki je vzbujal toliko zanimanja, ko je izhajal v »Jutru«, prodaja upravništvo »Jutra« mesto po prvotni ceni (1 K)

po 60 vin. izvod.

Zunanji naročniki naj pošljejo znesek v naprej in pridenejo 10 v za znamko. Na naročila brez denarja se ne ozira.

A. KUNC
zaloga oblek
za gospode
in dečke
Dvorski trg št. 3.
Najnižje cene!
Strogo solidna postrežba!

**Radi inventure
prodajam
ta teden do novega leta
blago s cele zaloge
pod vsako ceno.**

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Kmetska posojilnica 4 1/2 % ljubljanske okolice

R. Z. Z. N. Z. obrestuje hranilne vloge po Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad: nad pol milijona.

FR. P. ZAJEC

Očala in ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Daljnogled, toplopreme in zrakome, vseh vrst.

optični zavod

Ljubljana, Stari trg št. 9. Cenike pošiljam zastonj in poštne prosto.

Naročajte in kupujte „Jutro“ izvod samo 6 v.

Pri nakupu sukna in manufakturnega blaga priporočamo trgovino **LENASI & GERKMAN** Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 4.

Zimsko perilo

za gospode, dame in otroke, bluže, spodnja krila, hišne halje, nočne čevlje, vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdić

Ljubljana, nasproti glavne pošte

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO** **H. SUTTNER, Ljubljana**

Mestni trg. — FRIJALKA — Petra cesta — Telefon št. 273.

JULIJA ŠTOR — Ljubljana —

Prešernova ulica št. 5.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goissserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Fotografske aparate

in veliko zalogo vseh v to stroko spadajočih potrebščin priporočam fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

Lasne kite

po 5, 7, 9 in 12 K. — Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po 2 in 4 K. — Lasne podlage in mrežice vse vrste. — Lasulje, brade, šminke i. t. d. za gledališča. — Šminke in puder za ulico, vse po jako zmernih cenah priporočam

Štefan Strmoli, Ljubljana Pod Trančo št. 1 (zraven čevljar. mostu) izdelovalnica za vsa lasna dela.

Eternit

ETERNIT-tovarna

Patent HATSCHKEK Najboljše pokrivanje streh General. zastop: V. Janach & Co., Trst.

Glavna zaloga:

T. Korn, Ljubljana.

Specialna trgovina finih ročnih del

Toni Jager

V Ljubljani, Židovska ulica št. 5.

Predtiskarija

Tamburiranje Montiranje

Plisiranje

lako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

izhaja vsak petek ter stane četrtletno K 1.80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer, Stingl in Hörügl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem **izključno edini zastopnik na Kranjskem** zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18.—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Violine od 5 K naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglasevanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK c. kr. izvedenec in učitelj Glasb. Mat.

Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reserve in fondi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.356.860.54.

Pe velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseslovenske narodne uprave.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Pisarne so v lastni bančni hiši.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najrazumevnejših kombinacijah pod take ugodni pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Vse št. dobiček se razdeljuje zavarovalcem; desetletje se ga je izplačalo K 2.465.719.—

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Zavaruje proti tatvini, razbitju ograd in okenskih plošč.

Škoda canjuje takoj in najkvalitetnejše. Uživajo najboljše stroje, kadar postopajo. Dovoljuje in hitro dobička lastne podpore v naravnih in občinskih namene.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

priporočajo svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v št. skizme in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov

Lastno založništvo. Muzikalije.

Telefonska št. 118.

Najmodernejša črta. Litografija.

Polna kamninarstva št. 78.307.

Del. glavnica: K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Promese za bližnja žrebanja:

Promese kreditnih srečk a K 26.—
Promese srečk za uravnavo Donave a K 18.—
Promese ljubljanskih srečk a K 10.—
Promese zemljiških srečk II. em. a K 6.—

Žrebanje dne 2. januarja 1912
Žrebanje dne 2. januarja 1912
Žrebanje dne 2. januarja 1912
Žrebanje dne 5. januarja 1912

Glavni dobiček K 300.000.—
Glavni dobiček K 120.000.—
Glavni dobiček K 50.000.—
Glavni dobiček K 100.000.—

Vse 4 promese skupaj K 58.—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %